

V. ПЕДАГОГІКА

УДК 378.011.3-057.175: 7

Світлана КОНОВЕЦЬ,
старший науковий співробітник
Інституту проблем виховання
НАПН України, доктор педагогічних наук

ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД ДО ЕСТЕТИЧНОГО ТА ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Коновець С. В. Особистісний підхід до естетичного та етичного виховання студентської молоді. У статті обґрунтовується необхідність використання особистісного підходу в процесі естетичного та етичного виховання студентів, майбутніх учителів образотворчого мистецтва; виявляються особистісні якості, котрі мають бути притаманні студенту, майбутньому вчителю образотворчого мистецтва; презентуються результати емпірично-експериментальної роботи, здійсненої у вищих навчальних закладах України.

Ключові слова: особистісний підхід, естетичне та етичне виховання, цілісна гармонійна особистість, студент – майбутній вчитель образотворчого мистецтва.

Коновець С. В. Индивидуальный подход к эстетическому и этическому воспитанию студенческой молодежи. В статье обосновывается необходимость использования личностного подхода в процессе эстетического и нравственного воспитания студентов, будущих учителей изобразительного искусства; проявляются личностные качества, которые должны быть присущи студенту, будущему учителю изобразительного искусства; представляются результаты эмпирически-экспериментальной работы, проведенной в высших учебных заведениях Украины.

Ключевые слова: личностный подход, эстетическое и нравственное воспитание, целостная гармоничная личность, студент – будущий учитель изобразительного искусства.

Konovets Svitlana. Personal approach to aesthetic and ethical education of students

Background. In recent years, there has been an increasing interest in the necessity of personal approach in the aesthetic and moral education of students, future teachers of the fine arts.

Objectives. The objectives of this study are to justify the need for personal approach, as well as identify as an integral harmonious personality.

Methods. The results of an empirical and experimental work carried out in the higher educational institutions of Ukraine are presented.

Results. Our beliefs may be not only appropriate but also necessary and useful for teachers and all those who seek to exercise full creative development of children and youth.

Conclusions. We conclude in the context of the need to improve current art education on the use of personal approach.

Keywords: personal approach, aesthetic and moral education, holistic harmonious person, student – a future teacher of fine arts.

Постановка проблеми. Сьогодні підтверджує положення про важливість взаємозв'язку мистецтва та особистості. Адже мистецтво впливає на особистість, певною мірою естетично виховуючи та удосконалюючи її, а особистість знаходить у мистецтві задоволення широкого діапазону важливих для неї естетичних потреб й підтримує певну емоційну та моральну стійкість. Але, насамперед, мистецтво сприяє входженню людини у світ краси, стає для неї важливим орієнтиром щодо певних пізнавальних, культурних, естетичних та етичних цінностей.

Використання образотворчого мистецтва у цьому процесі є чи не найефективнішим, оскільки саме цей вид мистецтва завдяки своїй універсальності розвиває емоційно-почуттєву сферу людини, поглиблює її знання, інтенсифікує візуальний і сенсорний досвід, формує естетичну та етичну культуру, а також навчає (за В. Сухомлинським) – бачити у красі оточуючого світу, в красі людських відносин духовне благородство, доброту, сердечність і на цій основі стверджувати прекрасне у самому собі.

Вірогідно, що вчасне залучення людини до образотворчого мистецтва не лише збільшує діапазон її візуальних вражень та творчих можливостей, але і якісно ускладнює структуру зорового та естетичного сприймання й уяви, даючи певну міру власного осмислення та переживання твору мистецтва або явища життя. Це, у свою чергу, дає змогу особі бути не пасивним споживачем візуальних вражень, а людиною, здатною адекватно оцінювати естетичні та етичні якості твору й сміливо втілювати свої почуття в самостійних творчих роботах, адже образотворче мистецтво містить у собі чудові невербальні способи вираження естетичного ставлення особистості до предметів і явищ дійсності у формі візуальних символів, асоціативних зіставлень та художніх образів. З огляду на це, студенти, майбутні вчителі образотворчого мистецтва об'єктивно мають шанси набути загальносуспільного визнання у сфері мистецької освіти, естетичного та етичного виховання підростаючого покоління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема естетичного та етичного виховання індивіду, свідомо прагнучого до особистісної самореалізації, набуває усе більшого значення для дослідників різних наукових галузей й у нинішніх умовах є найоптимальнішим варіантом становлення та розвитку сучасної молоді. На основі аналізу наукових досліджень багатьох учених: філософів, психологів, педагогів (Г. Айзенк, М. Бердяєв, І. Бех, В. Біблер, Д. Богоявленська, А. Брушлинський, Л. Виготський, С. Гончаренко, А. Грецов, А. Дистервег, І. Зязюн, Р. Кеттел, О. Леонтьєв, М. Лещенко, В. Лоунфельд, А. Маслоу, В. Моляко, А. Петровський, Я. Пономарьов, К. Роджерс, Н. Рождественська, В. Роме-

нець, О. Рудницька, Ж. Ж. Руссо, Г. Уоллес, Е. Фромм) стає ймовірним і конче необхідним використання особистісного підходу в процесі естетичного та етичного виховання сьогочасних студентів.

Мета статті – обґрунтувати необхідність використання особистісного підходу у процесі естетичного та етичного виховання студентів, а також виявити якості цілісної гармонійної особистості, котрі мають бути притаманні майбутньому вчителю образотворчого мистецтва. Акцентувати необхідність використання особистісного підходу у процесі естетичного та етичного виховання студентів, а також виявити якості цілісної гармонійної особистості, котрі мають бути притаманні майбутньому вчителю образотворчого мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Визначну роль особистісного підходу підкреслює відомий вчений-психолог І. Бех, вважаючи, що його використання у педагогічних впливах на особистість знімає конфлікти між різними актуалізованими потягами особистості та обмеженнями, які накладаються на них умовами соціального порядку, а також вимогами міжособистісних стосунків і здорової соціальної інтеграції, і зазначаючи, що для успішного перебігу цих процесів необхідно їх гармонізувати шляхом узгодження та перетворення в особистісно важливі цінності людини, на яких власне формується цілісна гармонійна особистість [1].

Особистісний підхід базується на положеннях гуманістичної теорії, розробленої дослідниками різних історичних періодів та наукових галузей. У змісті цієї теорії підкреслюється, що саме людина є найвищою цінністю у суспільстві. Відтак будь-яка людина має право на достойне життя, освіту, виховання, безпеку, працю, особистісний розвиток і самореалізацію у багатьох царинах життєдіяльності. Безпосередньо у педагогічних дослідженнях особистісний підхід допомагає враховувати і відображати волевиявлення, потреби, а також індивідуальні, вікові й інші особливості людини. Важливо зазначити, що особистісний підхід сприяє побудові змісту, форм і методів педагогічного впливу на індивіда, який може навчатися, розвиватися та виховуватися в адекватних – безпечних і комфортних умовах взаємодії людей із суспільством та між собою. Одночасно особистісний підхід сприяє детальнішому розгляду і формуванню таких важливих компонентів людини, як: індивідуально-особистісні, логічно-інтелектуальні, етично-емоційні та естетично-творчі.

Окрім того, особистісний підхід, як певна альтернатива усталеним пріоритетам авторитарної та знанієво-інформаційної педагогіки, уможлиблює пошук і запровадження нових способів розуміння сутності й змісту професійної діяльності фахівця, – коли враховуються не лише предметно-знанієві ресурси його підготовки, але і базові положення з інших наукових галузей, котрі досліджують проблеми людини як особистості, котра спроможна до вибору рішень, вчинків, діяльності, самоосвіти, самовиховання, саморозвитку, самооцінки, самореалізації та самовдосконалення. Відтак, у сучасних

умовах особливої актуальності набуває особистісно орієнтована педагогіка.

Як відомо, особистісна орієнтована педагогіка базується на гуманістичних засадах та визнанні безсумнівної цінності й неповторності людської особистості. За висновками сучасних дослідників проблем особистісно орієнтованої педагогічної концепції (І. Бех, Л. Виготський, І. Зязюн, О. Леонтьєв, В. Кан-Калик, В. Семиченко та інші) – у процесі навчання і професійної підготовки студентів, майбутніх учителів передусім необхідно дбати про їхнє естетичне та етичне виховання та розвиток індивідуального і, зокрема, творчого потенціалу, а також про формування особистісної гармонійності, цілісності та креативності.

Цими вченими доводиться, що гармонійно сформована цілісна особистість має бути усталеною системою індивідуалізованих та соціально вагомих рис людини, що актуалізуються в процесі взаємодії з тими, кого розвивають, навчають і виховують. Іншими словами, з огляду на основні засади особистісно орієнтованої педагогіки, особистісний підхід надає можливості використання особистісного підходу для забезпечення: а) індивідуально-особистісної орієнтації відносно кожного студента під час його навчання у вищому навчальному закладі; б) індивідуально-особистісної орієнтації майбутнього учителя стосовно кожного учня в ході взаємодії у педагогічній діяльності; в) індивідуально-особистісної орієнтації кожного педагога щодо своїх можливостей і загалом – самого себе; г) індивідуально-особистісної орієнтації відносно вирішення педагогічних задач, котрі виникають у процесі педагогічної «суб'єкт-суб'єктної» взаємодії з урахуванням особливостей певних педагогічних ситуацій.

Важливим також згадати розроблену видатним вітчизняним ученим-психологом А. Петровським концепцію персоналізації, відповідно до якої індивід характеризується не лише потребою бути особистістю, але і спроможністю бути особистістю. Зокрема, дослідником підкреслюється, що загалом процес формування особистості слід розглядати з двох позицій: 1) формування особистості у сенсі її розвитку, коли зазначається, що вже існує та що може бути розвинуте в певній особистості засобами цілеспрямованого психолого-педагогічного впливу; 2) формування особистості з погляду її цілеспрямованого виховання, яке А. Макаренко називав «проектуванням особистості». При цьому підкреслюється, що зазначені позиції не тотожні одна одній, однак створюють нерозривну єдність, що, на нашу думку, певною мірою уможлиблює ефективність вивчення й формування цілісної творчої особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Таким чином, слід визнати, що завдяки особистісному підходу можливо стимулювати формування пізнавальних, культурних, духовних і естетичних інтересів особистості, а також розвиток її індивідуальності, творчої самосвідомості, цілісності, гармонійності та креативності. До того ж такий підхід виступає окремим випадком реалізації си-

стемного підходу, бо передбачає у будь-якій ситуації виходити з положення про цілісність особистості як системи, котра діє у певних умовах. Тобто особистісний підхід спроможний сприяти оптимізації процесу формування цілісної творчої особистості студента, як майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у межах історичного, соціального, культурного й освітнього простору, що у свою чергу може забезпечити усталеність й певну гармонію в її взаємодії з навколишнім світом.

Ще до недавнього часу використовуване у теорії та практиці поняття «цілісна особистість» було тісно пов'язане з поняттям «всебічна особистість», що застосовувалося навіть частіше за попереднє. Однак зараз, у сучасному суспільно-культурному й освітньому просторі зорієнтованість процесу формування особистості на її всебічність, вочевидь, стала недостатньою. Адже, під цілісністю сучасні дослідники розуміють не лише всебічність та гармонійність особистості, але й розглядають її як найоптимальніший варіант розвитку конкретної особистості загалом. Іншими словами – коли цілісність особистості характеризують як гармонію теоретичної та практичної діяльності, то різнобічність її розвитку не буде адекватним поняттю цілісності, оскільки людина може бути всебічно розвинутою, але у той же час – не бути цілісною особистістю.

Цілісність особистості, окрім всебічності, включає і конкретний, структурно оформлений індивідуальний прояв у діяльності за принципом єдності «всебічності» та «однобічності», поряд з іншими її особливостями і якостями. За Л. Виготським: «...ціле не виникає механічним шляхом із суми окремих частин, але має специфічно своєрідні властивості та якості, котрі не можуть бути виведені з простого поєднання окремих якостей» [2:115]. Окрім того, варто процитувати думку Е. Фромма, який зазначав, що під особистістю необхідно розуміти «...цілісність вроджених та набутих психічних властивостей, що характеризують індивіда та роблять його унікальним» [4:55]. Отже, цілісність особистості не передбачає обов'язкового збігу з її всебічністю, котра сама по собі ще не може зробити людину цілісною. При цьому доцільно підкреслити, що цілісність особистості базується на таких основних функціях, як: пізнавальна, адаптивна, комунікативна, регулятивна, оцінно-ціннісна та творчорозвиваюча.

Наразі, за твердженням С. Гончаренка, цілісною особистістю можна назвати таку, «...яка передбачає одночасний і гармонійний розвиток її сутнісних сил, єдність її інтелектуальних, емоційних і фізичних можливостей. Цілісна особистість є гармонійним розвитком і єдністю в людині світогляду і соціально позитивної активності, взаємодією всіх сутнісних сил, здатності до морального вибору, самооцінки, самокерування, самовиховання і повсякденної творчості» [3:14].

Узагальнюючи думки багатьох учених стосовно поняття «цілісна гармонійна особистість», можна стверджувати, що у деяких аспектах вони дійшли спільних висновків щодо основних параметрів,

котрі характеризують таку особистість. Зокрема, цілісній гармонійній особистості притаманні: ґрунтовна загальна та естетична освіченість; наявність творчого потенціалу; потреби у творчій самореалізації різноманітними засобами; активне сприйняття мистецтва та явищ життя; розвинена емоційна чуттєвість; продуктивність, гнучкість, оригінальність мислення; розробленість творчого мислення; мислення з ознаками миттєвих й оригінальних логічних міркувань.

У теорії творчості проблема формування цілісної гармонійної особистості розглядається у різних аспектах: її естетичної вихованості та етичної освіченості, самобутності та індивідуальності, а також творчого розвитку (творчого мислення, творчого потенціалу, творчої обдарованості, творчих здібностей, творчої діяльності, креативності).

Попередній аналіз отриманих теоретичних і експериментальних даних дав змогу також зафіксувати такі компоненти творчої особистості як: цілісність; гармонійність (поєднання спонтанності та цілеспрямованості); прагнення до творчої діяльності у різних сферах життя; самовираження та самоствердження у творчості; достатній рівень культури та естетичної підготовленості; широта естетичних потреб та інтересів, спроможність ризикувати. Опрацювання наукової філософської і психолого-педагогічної літератури дало змогу визначити найхарактерніші особистісні якості, притаманні творчим, цілісним й обдарованим людям. Серед них: опрацювання наукової філософської і психолого-педагогічної літератури також уможливив визначення найхарактерніших особистісних якостей, притаманних цілісним гармонійним й обдарованим людям.

Серед таких: *цікавість* (жага новизни, інтелектуальна стимуляція, що поступово переростає в пізнавальні інтереси); *підвищене відчуття проблем* (спроможність дивуватися та бачити проблеми й протиріччя, коли іншим все здається ясным і зрозумілим); *надситуативна активність* (прагнення до постійного «занурення» у проблему, здібності до «ситуативно не стимульованої діяльності»); *високий рівень розвитку логічного мислення* (здатність діяти у відповідності до вимог за законами логіки); *оригінальність мислення* (спроможність генерувати нові ідеї та нетрадиційні рішення); *гнучкість мислення* (здатність швидко та легко знаходити нові стратегії рішень, встановлювати асоціативні зв'язки); *продуктивність мислення* (спроможність до генерування значної кількості незвичайних ідей); *підвищений інтерес до розв'язання «дивергентних задач»* (вирішення задач декількома можливими способами); *легкість щодо асоціювання* (уміння знаходити аналогії там, де традиційно вони неможливі); *здібності до прогнозування* (якості, котра поєднує у собі уяву, інтуїцію, аналітичність); *високе концентрування уваги* (можливість успішного налаштування на вирішення проблеми, навіть за умови наявних перешкод); *відмінна пам'ять* (ерудованість, т.зв. «феноменальна» пам'ять); *оцінні здібності* (навички сприйман-

ня, оцінки та критичного мислення); *різнобічність потреб та інтересів* (широта і стійке усвідомлення визначених інтересів та потреб); *перфекціонізм* (прагнення виконувати все щонайкраще); *самостійність* (незалежність суджень та дій, відповідальність, внутрішня впевненість у правильності поведінки); *соціальна автономність* (несприйнятливність конформізму); *прагнення до самоактуалізації* (прагнення розкрити свій внутрішній потенціал); *лідерство* (нахили щодо керівництва та організації групової або колективної діяльності); *підвищена емоційність* (здібність інтуїтивно встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та співпереживати); *творче сприйняття випадковостей* (уміння знаходити зиск в не передбачуваних обставинах); *почуття гумору* (показник обдарованості та ефективний засіб психологічного захисту).

Разом з цим, у теорії творчості згадуються ще і такі якості творчої особистості, як гіпертимність – висока енергетичність діяльності та спілкування, а також емотивність – тобто спроможність до співчуття, витонченість почуттів, естетична спрямованість особистості.

Аналіз сучасних наукових праць у галузі професійної психології дає змогу наведені переліки типових складових цілісної гармонійної особистості, що здебільшого співпадають із особистісними якостями фахівців художніх спеціальностей, доповнити ще й такими, як: інтуїтивне проникнення в сутність феномена; вміння використовувати досвід інших; спроможність бачити сутність явищ; уміння узагальнювати та аналізувати сприйняте; наявність антиципації (передбачення); розкріпачення підсвідомості у творчому процесі; використання нових, нерідко незвичайних асоціацій; здібності до творчих перетворень; уміння інтегруватися з власним витвором (винаходом, ідеєю); імпровізування у процесі самовираження; універсальність.

Водночас, попри репрезентовані вище переліки значної кількості особистісних якостей, об'єктивно вони не можуть бути повними або вичерпними. У зв'язку з цим було здійснено попереднє, на емпіричному рівні, опитування понад трьохсот студентів, майбутніх фахівців образотворчого мистецтва (учителів, майстрів, митців) з п'яти українських вищих навчальних закладів: Львівської національної академії мистецтв, Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка, Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, Рівненського державного гуманітарного університету. Це опитування студентів продемонструвало достатньою мірою адекватне розуміння ними особистісного підходу до виявлення ознак цілісної гармонійної, естетично та етично вихованої особистості.

Зміст відповідей реципієнтів стосовно прояву особистісного підходу щодо визначення характерних якостей зазначеної особистості уможливило умовний розподіл їх за такими напрямками, як:

- *індивідуально-особистісний*: цілісність, гармонійність, талановитість, неповторність, індивідуальність, самобутність, прагнення до розвитку, неординарність, самостійність, оригінальність, спонтанність, обдарованість, яскравість, комунікабельність, безпосередність, незалежність від багатьох «тісних» суспільних норм, прогресивність поглядів, переконаність у правильності власних ідей, емоційність, чутливість, емпатійність, впевненість у своїх силах, прагнення бути самим собою, особливість характеру, мрійливість, романтичність, відсутність стереотипів, своєрідний погляд на світ, несхожість на інших, захопленість своєю справою, розвинене почуття гумору, вміння бачити незвичайне у стандартному, потяг до експериментування;

- *естетично-творчий*: розвинена загальна і естетична культура, розвинена уява, фантазія, креативність, достатньо високий рівень творчого потенціалу, прагнення до самовдосконалення, новаторство, натхненність, ентузіазм, захопленість певною справою, творчий підхід до роботи, здатність до візуалізації, творча активність, прагнення творити, розвинена інтуїція, спроможність створювати нове, спостережливість, здатність у всьому знаходити красу, художньо-творчі здібності, творчий підхід до усіх справ, розвинений естетичний смак, бажання створювати нове, розкутість у творчій самореалізації, жага до створення краси, здатність всюди та в усьому використовувати творчий підхід, вміння сприймати й цінувати прекрасне, оригінальний підхід до власного іміджу, естетична вихованість, прагнення до творчого самовираження та самоактуалізації;

- *етично-вольовий*: висока духовність, цілеспрямованість, прагнення чогось більшого, внутрішня краса, піднесений дух, доброта, порядність, «відкритість» душі, урівноваженість, усвідомлення мети, наполегливість, сила волі, енергійність, стійкість, прагнення до досягнення своєї мрії, організованість, працездатність, зібраність, відповідальність, принциповість, оптимізм, терпіння, любов до оточуючих людей, небайдужість, інтелігентність, вміння вирішувати певні завдання без зайвих проблем, ввічливість, здатність нести красу та добро у світ;

- *пізнавально-інтелектуальний*: оригінальність мислення, винахідливість, широкий кругозір, уміння інтенсивно міркувати, нестандартне мислення, пошук нових ідей, логічність мислення, творче мислення, розсудливість, філософський склад мислення, свобода мислення, здатність до аналізу, хороша пам'ять, вміння зосереджувати увагу, спостережливість, поміркованість, широкий світогляд, глибока освіченість, уміння аргументувати і доводити, здатність абстрагуватися, спроможність до висування геніальних ідей, кмітливість.

На підставі узагальнення теоретичних джерел та експериментальних матеріалів нами додатково були зафіксовані такі важливі складові цілісної гармонійної, естетично та етично вихованої особистості, на котрі звернула увагу лише деяка частина опитаних студентів, а саме: спроможність до

ризик; прагнення до творчої діяльності у різних сферах життя; самовираження і самоствердження у творчості; високий рівень культури та естетичної підготовленості; широта естетичних і етичних потреб та інтересів.

У підсумку, враховуючи думки дослідників та відповіді опитаних студентів, уявляється можливим твердження, що під цілісною гармонійною особистістю слід розуміти таку особистість, яка на засадах естетичної та етичної вихованості має внутрішні передумови, що забезпечують її мотивацію до пошукової активності, творчої діяльності та дослідницької поведінки. Окрім того, саме така особистість спроможна до актуалізації творчого потенціалу в різних видах життєдіяльності за власною ініціативою та усвідомленим вибором творчо спрямованих засобів.

Висновки і перспективи. При узагальненні значеного стає можливим висновок, що саме особистісний підхід, сенсом якого є індивідуально-особистісна адаптація кожним студентом себе самого й вироблення на цих засадах власного стилю професійно-педагогічної та творчої діяльності, робить найактуальнішою діяльність, котра одночасно є діяльністю не лише предметно-спеціальною, але й людинознавчою. Не буде перебільшенням сказати, що особистісний підхід до естетичного та етичного виховання студентської молоді може відчутно підвищувати якість актуалізації набутого естетично-етичного тезаурусу і досвіду у майбутній педагогічній діяльності. Окрім того, у контексті потреби в удосконаленні сучасної мистецької освіти, впровадження результатів науково-експериментальних досліджень стосовно використання особистісного підходу до естетичного та етичного виховання студентів, майбутніх учителів образотворчого мистецтва, за нашим переконанням, може бути не лише доречним, але і корисним та необхідним для педагогів, психологів, батьків й передовсім – цілісним гармонійним особистостям, – тобто усім тим, хто прагне здійснювати повноцінний творчий розвиток дітей і молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2-х кн. / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2003.
2. Выготский Л. С. Собр. соч. в 3 т. – М., 1983. – Т.3.
3. Гончаренко С. У. Цілісність педагогічної системи і процесу: методологічний аспект. / Філософія педагогічної майстерності: Зб. наук. пр./ Редкол.: Н. Г. Ничкало (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008.
4. Фромм Э. Человек для себя. Исследование психологических проблем этики. / Пер. с англ. – Минск: ПКМП «Коллегиум», 1992.

УДК 37.091.2: 7

Марія БАЯНОВСЬКА,
Кандидат педагогічних наук,
доктор філософії (PhD), доцент,
завідувач кафедри суспільно-гуманітарної
та етико-естетичної освіти ЗІППО,
м. Ужгород, Україна

ВИХОВНА РОЛЬ МИСТЕЦТВА: ПАРАДИГМА ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Баяновська М. Р. Виховна роль мистецтва: парадигма життєтворчості особистості. Висвітлено парадигму життєтворчості особистості у контексті формування нової освітньої стратегії та виховну роль в ній мистецтва.

Ключові слова: виховання, мистецтво, парадигма життєтворчості особистості, мистецтво життя, технологія.

Баяновська Н. Г. Воспитательная роль искусства: парадигма жизнетворчества личности. Освещены парадигму жизнетворчества личности в контексте формирования новой образовательной стратегии и воспитательную роль в ней искусства.

Ключевые слова: воспитание, искусство, парадигма жизнетворчества личности, искусство жизни, технология.

Bayanovska M. R. The educational role of art: paradigm of person's creative development.

Background. In recent years, there has been an increasing interest in learning the paradigm of person's creative development.

Objectives. The objectives of this study are to light up the paradigm of creation of personality forming of new educational strategy and educational role of art.

Methods. So the method of learning of Pedagogical system of every historical epoch was been applied.

Results. The results of the research support the idea that Art is a source of knowledge, it provides information on the multiplicity of the world that is a special form of thought, conveys the experience gained by previous generations, directs and predicts the development of society.

Conclusions. We conclude that art as science is the most important direction of development of man's spiritual needs. The educator role of art helps a man to know and master outward things and form his/her spiritual foundation.

Key words: education, art, paradigm of person's creative development, the art of life, technology.

© Баяновська М. Р., 2014